

ПРОГРЕСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В НУШ

Кривонос Олександр Миколайович

доцент

Кривонос Мирослава Петрівна

асистент

Яценко Оксана Іванівна

асистент

Яценко Олександр Сергійович

асистент

Кафедра комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Україна

Освітня реформа в Україні передбачає, окрім переходу до компетентнісного навчання та демократичного врядування, високий рівень педагогічної майстерності вчителя, зокрема володіння ним різноманітними сучасними технологіями.

Одним з критеріїв педагогічної майстерності вчителя є рівень розвитку його педагогічної техніки, тобто, діяльність вчителя, яка спрямована на організацію різних форм і прийомів навчальної роботи. Для підвищення майстерності сучасного педагога змінюються підходи до підвищення кваліфікації вчителів, вимоги до сучасних інструментів, які вчитель застосовує у своїй щоденній практиці для організації освітнього процесу.

Адже вже на етапі підготовки вчителя НУШ до уроку відбувається перехід від традиційної до прогресивної моделі.

Вчитель НУШ має можливість користуватися не лише одним підручником для підготовки до уроку, а в його користуванні наявні відкриті освітні ресурси, різноманітні цифрові конструктори, генеративний ШІ як асистент. Сучасні технології дають можливість адаптувати навчальні матеріали під потреби учнів з різним рівнем підготовки або особливими освітніми потребами. Вчителю немає потреби вручну писати конспекти уроків та готувати роздатковий матеріал, наразі він має можливість генерувати різнорівневі завдання, тести, ситуаційні вправи та карти уроків за короткий проміжок часу.

Процес оцінювання результатів навчання учнів з використанням прогресивних технологій також змінився. Замість виставлення оцінок з вказуванням і фіксацією помилок НУШ перейшла на формувальне оцінювання, головною особливістю якого є оцінювання динаміки росту кожного учня.

Змінилася також і організація простору під час освітнього процесу. Якщо традиційний підхід передбачає незмінне місцезнаходження учнів під час заняття, то прогресивний підхід НУШ рекомендує створення різних зон діяльності, які діляться на зони навчання, дослідження, презентації своєї діяльності, відпочинку тощо.

Зазначимо, що неактуальним наразі є бездумне відтворення учнями інформації з підручника. Особливістю НУШ є навчання через діяльність, розробка індивідуальних або групових проєктів, розв'язання різноманітних кейсів, використання елементів гри, застосування віртуальної та доповненої реальності для симуляції складних або небезпечних процесів тощо. Тобто, активне формування практичних навичок, а не заучування теорії.

Широко використовуються технології перевернутого навчання, де ознайомлення учнів з теоретичним матеріалом відбувається самостійно, а навчальний час у аудиторії повністю виділяється обговоренню, дискусії, розв'язанню практичних проблем та роботі в групах.

Тобто, ми бачимо, що учень під час такого навчання стає активним учасником освітнього процесу під керівництвом вчителя-фасилітатора, наставника, організатора освітнього процесу.

Зазначимо, що сучасні практичні інструменти автоматизації роботи педагога дозволяють зекономити час на підготовку до заняття та збільшити час на користь живого спілкування, індивідуальної підтримки учнів та розвитку наскрізних навичок здобувачів освіти. Виділимо основні категорії інструментів та їх застосування:

- генерація уроків та дидактичних матеріалів (MagicSchool AI, Eduaide.ai);
- автоматизація тестування та інтерактивні вікторини (Quizizz, Kahoot!);
- створення візуального матеріалу та презентацій (Canva for Education, Gamma App);
- оцінювання та зворотний зв'язок (CoGrader).

Зазначимо, що сучасний освітній процес у НУШ виходить за межі суто академічних знань. Використання прогресивних технологій є потужним каталізатором розвитку «м'яких навичок», необхідних для успішної самореалізації учня в цифровому суспільстві. Зокрема, розвитку моделі «4К»:

- критичне мислення (вміння аналізувати факти, перевіряти інформацію на достовірність та аргументувати власну позицію);
- креативність (здатність генерувати нові ідеї, знаходити альтернативні шляхи розв'язання проблем та створювати унікальні освітні продукти);
- комунікація (ефективне висловлення думок, ведення конструктивного діалогу та публічна презентація результатів);
- командна співпраця (уміння працювати в групі, розподіляти ролі, брати відповідальність за спільний результат та знаходити компроміси).

Таким чином, прогресивні технології навчання переходять від звичайної передачі знань до формування цілісної особистості.

Водночас використання прогресивних технологій в освітньому процесі вимагає від педагогів високого рівня цифрової грамотності, дотримання академічної доброчесності, критичного аналізу згенерованого контенту та навчання учнів етичним нормам взаємодії з штучним інтелектом.

Навчання вчителів застосуванню прогресивних технологій вимагає відходу від традиційних теоретичних лекцій, змінюються підходи до підвищення кваліфікації вчителів. Найефективнішим є діяльнісний підхід за принципом

«учись роблячи», де педагог проживає роль учня і одразу відпрацьовує навички на власних навчальних матеріалах.

Відмітимо ще ефективні формати і методики підготовки вчителів НУШ.

Ефективним способом підвищення кваліфікації вчителів є практичні воркшопи та лабораторії, які організовуються у форматі небагато теорії (15-20%) та практична діяльність (85-80%).

Цікавим способом підготовки вчителів є каскадне навчання та менторство, коли досвідченіший учитель або методист супроводжує колег, проводить парні уроки, надає конструктивний зворотний зв'язок та допомагає подолати страх перед новими інструментами.

Ефективним показало себе мікронавчання, яке відбувається у форматі подачі матеріалу короткими порціями (короткі відеоінструкції, чеклісти).

Спільне обговорення реальних ситуацій із практики, де вчителі аналізують вдалі та невдалі приклади впровадження технологій, разом шукають рішення для проблемних моментів також дає позитивний результат у підвищенні кваліфікації педагогів.

Разом з тим, впровадження прогресивних технологій в освітній процес супроводжується низкою викликів та бар'єрів. Найголовнішою проблемою до сих пір залишається психологічний супротив, страх і тривожність окремих педагогів перед новими технологіями. Разом з тим, існує ризик інформаційного перевантаження усіх учасників освітнього процесу, які впевнено використовують цифрові технології. Також відмітимо, що використання зовнішніх онлайн-сервісів і ІІІ-платформ вимагає суворого дотримання законодавства щодо захисту персональних даних здобувачів освіти, формування навичок цифрової гігієни та запобігання кіберзагрозам.

Отже, бачимо, що прогресивні технології навчання в НУШ є потужним важелем трансформації освітнього процесу, який зміщує фокус із заучування теорії на розвиток критичного мислення, креативності, комунікації та командної співпраці учнів. Сучасні інструменти автоматизації (ІІІ, цифровий аналіз, інтерактивні платформи) позбавляють вчителя бюрократичного рутинного навантаження та формують впевненість у використанні цифрових інструментів та готовність до безперервного професійного зростання.

Список використаних джерел

1. Високоякісні навчальні матеріали для кожного класу. URL: <https://www.eduaide.ai/>
2. Лисогор Л., Берендєєв С., Косенчук Ю. Використання електронних освітніх матеріалів у освітньому процесі: сучасні підходи і технології Нової української школи. Випуск 1 : Навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 117 с.
3. Освітня платформа зі штучним інтелектом для кожного класу та учня. URL: <https://www.magicschool.ai/>